

30. 7. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pokuty za dopravní přestupky v České a Slovenské republice

Přestože česká i slovenská právní úprava dopravních přestupků má společná historická východiska, je velice zajímavé pozorovat, jak se v průběhu let začaly obě úpravy odlišovat. Rozdíly můžeme spatřovat jak ve skutkových podstatách, možnostech ukládat blokové pokuty nebo existenci bodového systému, tak i v systému spodních hranic pokut.

Společná historická východiska

V poválečné historii byly sankce za porušení pravidel silničního provozu, které nejsou trestným činem, upraveny v § 10 zákona č. [60/1961](#) Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku. Dle tohoto zákona mohl národní výbor uložit pokutu do výše 500 Kčs a v případě blokového řízení ukládala Veřejná bezpečnost pokutu do výše 100 Kčs.[1] Tento zákon byl v oblasti dopravních přestupků novelizován pouze jedenkrát a tato změna se týkala navýšení maximální pokuty v blokovém řízení za překročení nejvyšší povolené rychlosti na 200 Kčs. Výše uvedený zákon byl nahrazen až po vzniku České a Slovenské Federativní republiky v roce 1990 zákonem 200/1990 Sb., o přestupcích a zákonem 372/1990 Sb., o priestupkoch. Tyto zákony měly stejné znění.

Za porušení právních předpisů dle § 22 byla uložena pokuta do výše 1 000 Kčs, pokud tím pachatel ohrozil bezpečnost nebo plynulost silničního provozu. Odmítl-li testy na alkohol, mohla být uložena sankce až do výše 5 000 Kčs. V případě (§23) ničení dopravního značení, nedovoleného uzavření komunikace apod., byla výše sankce stanovena maximální hranicí 3 000 Kč. U závažnějších přestupků jako porušení předpisů při přepravě nebezpečných látek nebo znečištění komunikace byla horní hranice stanovena na 5 000 Kčs.[2]

Právní úprava v České republice

Dopravní přestupky zůstaly i po vzniku České republiky upraveny v zákoně o přestupcích. V § 22 došlo k rozšíření skutkových podstat a také navýšení maximálních hranic pokut (např. řidiči vozidla hromadné dopravy bude uložena pokuta za porušení dopravních předpisů do 10 000 Kč).[3]

V průběhu let došlo k několika novelám těchto ustanovení, např. byly zavedeny sankce za přestupek pro řidiče, kteří užijí dálnice bez zaplacení poplatku.[4] Další novelou byl vložen § 23a, týkající se pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.[5] K nemalé změně došlo zákonem č. [411/2005](#) Sb., kdy do zákona o provozu na pozemních komunikacích byla vložena hlava V, která zaváděla bodové hodnocení porušení povinností stanovených zákonem. Tento zákon přinesl také velkou změnu zákona o přestupcích. Zde došlo nejen k rozšíření skutkových podstat v § 22, ale také zavedení spodních hranic pokut za tyto přestupky.[6] K poslední velké změně došlo zákonem č. [133/2011](#) Sb., který s drobnými změnami přenesl skutkové podstaty dopravních přestupků do zákona o silničním provozu a zrušil § 22 zákona o přestupcích.[7]

V současné době v zákoně o přestupcích zůstaly pouze ostatní přestupky na úseku dopravy a silničního hospodářství (§ 23), kde poslední novelou byl zaveden i přestupek řidiče taxislužby, který poškodí cestujícího na ceně jízdného. Jelikož celý přestupkový zákon stojí jen na horních hranicích

pokut, tak ani v případě § 23 nedošlo k žádné změně, a za tyto přestupky lze uložit pokuty do 5 000 Kč nebo do 10 000 Kč (v blokovém řízení do 5 000 Kč).[8]

V zákoně o provozu na pozemních komunikacích jsou přestupky upraveny v § 125c mnohem podrobněji a lze za ně uložit pokuty, které jsou stanoveny spodní i horní hranicí (v blokovém řízení lze uložit pokutu do 1 000 Kč, do 2 000 Kč nebo do 2 500 Kč). Sazby pokut jsou rozděleny do 6- ti skupin dle společenské nebezpečnosti: a) 25 000 - 50 000 Kč, b) 10 000 - 20 000 Kč, c) 2 500 - 20 000 Kč, d) 5 000 - 10 000 Kč, e) 2 500 - 5 000 Kč, f) 1 500 - 2 500 Kč.

Důležité je také zmínit, že od uložení sankce dle zákona o provozu na pozemních komunikacích nelze v rozhodnutí o přestupku odpustit. Jedinou výjimku tvoří uložení blokové pokuty do 2 000 Kč za porušení povinností stanovených v hlavě II tohoto zákona[9] (např. nezakoupení parkovacího lístku).

Právní úprava ve Slovenské republice

I po vzniku samostatné Slovenské republiky zůstala právní úprava dopravních přestupků v zákoně 372/1990 Zb., o priestupkoch. Během let došlo jen k několika málo novelizacím v oblasti těchto přestupků, které měly za následek např. postupné zrušení § 23,[10] rozšíření skutkových podstat v § 22 a navýšení horních hranic pokut za ně ukládaných.[11] Převod Slovenských korun na eura [12], ale také zavedení některých spodních hranic pokut.[13]

Současná právní úprava v § 22 nabízí 12 skutkových podstat pod písmeny a-l a 6 skupin ukládaných pokut (v blokovém řízení lze uložit pokuty do 50, 150, 650 nebo 1 000 eur). Výše pokut jsou následující: a) 300- 1 300 eur, b) 200 - 1 000 eur, c) 150- 800 eur, d) 1 500 eur, e) 60 - 300 eur, f) do 100 eur. [14]

Skupinu a) tvoří nejzávažnější přestupky jako např. jízda bez příslušného řidičského oprávnění nebo nezastavení vozidla při dopravní nehodě. Zajímavá je skupina d), která má pouze jednotnou sazbu pokuty ve výši 1 500 eur za přestupek, kterého se dopustí řidič vozidla převyšující 12 t, jenž vjede na pozemní komunikace, kde je vjezd takového vozidla zakázán. Konkrétní sazba pokuty nedává prostor pro správné uvážení a zohlednění všech důležitých hledisek (např. o kolik tun byla hmotnost vozidla vyšší, než je povolený limit, v jaké oblasti došlo k tomuto přestupku, zda jde o recidivu apod.). Proto bych i v této skupině navrhovala stanovení určitého rozpětí prostřednictvím spodních a horních hranic pokut. Pátou skupinu tvoří pokuty za méně závažné přestupky dle zvláštního předpisu, tedy zákonu o cestovnej premavke. Skupina f) je stanovena jen horní hranicí pokuty za další méně závažné přestupky, které nepředstavují tak vysoký stupeň společenské nebezpečnosti.

Důležitý je také fakt, že od uložení sankce je možno v rozhodnutí o přestupku upustit, stačí-li k nápravě pachatele samotné projednání přestupku.[15]

Komparace české a slovenské úpravy

Po vzniku federace České a Slovenské republiky v roce 1990 se začala právní úprava dopravních přestupků postupně odlišovat. Nejprve vznikla samostatná úprava přestupků pro každý stát s totožným obsahem (§ 22 přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, § 23 ostatní přestupky na úseku dopravy a silničního hospodářství), ale během 15- ti let došlo k velkým změnám.

Ve slovenské právní úpravě byl v zákoně o přestupcích postupně zrušen § 23 (zákon č. 513/2009 Sb.) a v české právní úpravě byl z tohoto zákona přesunut obsah § 22 do zákona o provozu na pozemních komunikacích (zákon č. 133/2011). Stěžejní skutkové podstaty se tedy ocitly v různých právních předpisech.

Obě úpravy mají 6 skupin pokut. Skupina a) obsahuje nejzávažnější přestupky s pokutami 25 000 Kč

- 50 000 Kč/ 300 - 1 300 eur (8 190 - 35 490 Kč)[16], které se týkají řízení bez řidičského průkazu, odmítnutí podrobit se dechové zkoušce nebo způsobení dopravní nehody. Skupina těchto nejzávažnějších přestupků se také vyznačuje nejvyšší spodní hranicí pokut. Dle aktuálního kurzu je zřejmé, že na Slovensku jsou tyto hranice daleko nižší.

Co se týče **blokových pokut**, tak ty lze uložit, jen pokud je přestupek spolehlivě zjištěn a obviněný z přestupku je ochoten pokutu zaplatit. Přestupky, za které se ukládá zákaz činnosti, nelze projednat v blokovém řízení. Tyto znaky jsou pro obě úpravy společné.

Ve slovenské úpravě lze uložit blokovou pokutu za všechny skutkové podstaty dopravních přestupků ve výši do 1 000 eur, 650, 150 nebo 50 euro. To, které přestupky musí být řešeny ve správním řízení, upravuje sazebník pokut Ministerstva vnitra. Účelem této úpravy je, aby byly pokuty na celém území Slovenska jednotné. Např. problematika překročení rychlosti je zde řešena velmi podrobně. Ve třinácti skupinách je upraveno překročení rychlosti jak o 6 km/h, za které se má uložit napomenutí až po překročení o 60km/h a více, které musí být předloženo správnímu orgánu.[17]

Oproti tomu v České republice žádný interní akt nestanovuje výši blokových pokut ukládaných za přestupky podle zákona č. [361/2000](#) Sb. Policista se při ukládání blokové pokuty řídí příslušnými právními předpisy a výměra sankce záleží na jeho správním uvážení. V blokovém řízení lze uložit pokutu do 1 000 Kč, 1 500 Kč nebo 2 000 Kč.

Na Slovensku je možné uložit až 10x vyšší blokovou pokutu. Tamější policisté mají tedy mnohem širší pravomoc, než policisté čeští. Tento vysoký rozdíl ve výši pokut mne opět přesvědčuje o tom, že správním orgánům na Slovensku je dána daleko větší důvěra, než je tomu u nás.

Dalším velkým rozdílem, který také souvisí s pokutami, je **bodový systém**, jenž se uplatňuje pouze v ČR (od roku 2005). „Tento systém už Policie ČR navrhovala delší dobu, protože v jiných zemích (Německo, Polsko, Itálie, ...) přispěl ke zvýšení kázně řidičů. Pro určité skupiny řidičů nejsou pokuty dostatečně účinné a pouze hrozby ztráty řidičského oprávnění má dostatečný preventivní účinek.“ [18] Na Slovensku se také diskutovalo o jeho právním zakotvení, ale zvítězily názory pro zachování současné právní úpravy, kdy za drobný přestupek dostane pachatel pokutu a za závažný mu hrozí zadržení řidičského průkazu. Bodový systém by znamenal změnu dalších předpisů, více byrokracie.

Obě úpravy však reflektují názor, že pouhé udělování pokut pachatele dostatečně neodrazuje od páčání dalších přestupků, a je nutné na ně působit i hrozbou ztráty řidičského průkazu.

Poslední důležitou oblastí je zavedení **spodních hranic pokut**. V české úpravě se tomu stalo ještě v zákoně o přestupcích v roce 2005, a spodní hranice zůstaly také v zákoně o provozu na pozemních komunikacích. Na Slovensku došlo k jejich zavedení o něco později, a to v roce 2009. Nebyly však stanoveny pro všechny skutkové podstaty. Existují tu i skupiny pokut stanovené jen horní hranicí nebo konkrétní sumou.

V České republice se novelou zákona o přestupcích (zákon č. [411/2005](#) Sb.) zavedla také spodní hranice pokut za dopravní přestupky. Důvodová zpráva k tomuto zákonu uvádí, že takto značné zpřísnění sankcí se vzhledem k situaci v provozu jeví jako nezbytné.[19] Touto novelou byl také do ustanovení § 22 přestupkového zákona vložen odstavec 12, který vylučuje upuštění od uložení zákonem stanovené sankce (§ 11 odst. 3).

V současné době jsou spodní hranice pokut upraveny také v zákoně o silničním provozu, kdy nejnižší spodní hranice je ve výši 1 500 Kč a nejvyšší ve výši 25 000 Kč. Takto stanovené spodní hranice dosahují maximálně desetin dříve zrušených spodních hranic pokut (250 000 Kč, 500 000 Kč) za jiné správní delikty fyzických podnikajících a právnických osob. Přesto v určitých případech může i

pokuta ve výši 25 000 Kč představovat velice citelný zásah do majetkové sféry pachatele. Stejný názor zastává také M. Kučerová, která tvrdí, že spodní hranice pokut za dopravní přestupky mohou mít silné sociální dopady, ne-li likvidační charakter.[20]

S touto úvahou však nesouhlasil Nejvyšší správní soud, který vyslovil názor, že spodní hranice ve výši 25 000 Kč, je sankcí výrazně nižší, než sankce za jiné správní delikty. Takto nastavená minimální hranice, i při zohlednění skutečnosti, že se jedná o přestupek, a tedy, že jeho pachateli jsou fyzické osoby včetně těch, které nepodnikají, nedosahuje intenzity, kterou by bylo možné považovat za nepřiměřenou či ohrožující materiální existenci pachatele.[21]

Na Slovensku došlo s účinností zákona č. [8/2009](#) Sb., o cestnej premávke také k několika změnám dalších zákonů, a to i zákona o priestupkov. Zde šlo o zpřísnění sankcí a byly stanoveny také spodní hranice pokut za tyto přestupky. Důvodová zpráva[22] k tomuto zákonu však vůbec nehovoří o pohnutkách, které vedly zákonodárce k zavedení spodních hranic pokut. Lze ale logicky předpokládat, že měli stejné důvody jako zákonodárci čeští, tj. snaha odlišit nejzávažnější delikty a zabránit korupci.

Na rozdíl od české úpravy není omezena možnost projednat přestupek v blokovém řízení. Ale právě naopak, jsou-li podmínky pro použití blokového řízení splněny a nestanoví-li zvláštní zákon jinak, projednávají se určité přestupky v blokovém řízení vždy. Pokuta v blokovém řízení může být uložena až do výše 650 eur.

V České republice se nejzávažnější dopravní přestupky nemohou projednat v blokovém řízení a musí být za ně uložena pokuta nejméně ve výši její spodní hranice. Tento systém však zcela nezohledňuje majetkové poměry pachatele. Na Slovensku mají správní orgány širší pravomoc a všechny skutkové podstaty je možno projednat v blokovém řízení, což plně umožňuje přihlédnout k finanční situaci pachatele, ale na straně druhé nabízí příznivější korupční klima.

Mgr. et Bc. Lenka Přichystalová

e-mail: lenka.prichystalova@centrum.cz

[1] § 10, § 26, § 29 a § 31 zákona č. [60/1961](#) Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku.

[2] § 22 a § 23 zákona č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích.

[3] Zákon č. [67/1993](#) Sb., kterým se mění a doplňují zákon České národní rady č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích, zákon České národní rady č. [283/1991](#) Sb., o Policii České republiky, a zákon České národní rady č. [553/1991](#) Sb., o obecní policii.

[4] Zákon č. [134/1993](#) Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. [135/1961](#) Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

[5] Zákon č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla).

[6] Zákon č. [411/2005](#) Sb., kterým se mění zákon č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [247/2000](#) Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

[7] Zákon č. [133/2011](#) Sb., kterým se mění zákon č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších

předpisů, a některé další zákony

[8] § 23 zákona č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

[9] § 125c odst. 8 zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

[10] Zákon č. 160/1996 Zb., kterým sa mení a doplňa zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení zákona č. 27/1984 Zb. a zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 129/1996 Z. z. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá.

[11] Zákon č. 510/2003 Zb., ktorým sa mení a doplňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

[12] Zákon č. 445/2008 Zb., ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v súvislosti so zavedením meny euro v Slovenskej republike.

[13] Zákon č. 8/2009 Zb., o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

[14] § 22 zákona č. 372/1990 Zb., o priestupkoch, ve znění pozdějších předpisů.

[15] § 22 zákona č. [372/1990](#) Sb., o priestupkoch, ve znění pozdějších předpisů.

[16] Aktuální kurz je 27,30 Kč za euro, dosputné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[17] Nový sadzobník pokút [online]. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

[18] Důvodová zpráva k zákonu č. 411/2005 [online]. Sněmovní tisk 833/0, část č. ¼ Novela zákona o provozu na pozemních komunikacích - EU.

[19] Sněmovní tisk č. 833/0. Důvodová zpráva k zákonu č. [411/2005](#) Sb.

[20] KUČEROVÁ, Helena. Dopravní přestupky v praxi: 2.přeprac. vyd. Praha: Linde, 2006.

[21] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 19. 6. 2009, sp. zn. 5 As 46/2008.

[22] Dôvodová správa k vládnému návrhu zákona o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. Parlamentná tlač 782.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)